

Rapportage aanvullend onderzoek

Matthijs Vermeulenstraat te Amersfoort

Opdrachtgever	Bouw en Aannemingsbedrijf Schoonderbeek Computerweg 16 3821 AB Amersfoort
Rapportnummer	6481.003
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	24 oktober 2019
Vestiging	Gelderland Fabriekstraat 19c 7005 AP Doetinchem 088 - 5001600 doetinchem@econsultancy.nl
Opsteller	Ing. G. Jenniskens
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	J.G. Boogaard, Bsc
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	2
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	3
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	4
5	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	6
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	7
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	8

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Bouw en Aannemingsbedrijf Schoonderbeek opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Matthijs Vermeulenstraat te Amersfoort.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in 2019 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 6481.002). Uit de quickscan is gebleken dat ten aanzien van gebouwbewonende vleermuizen meer informatie benodigd is, om de ingreep te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 4.000 \text{ m}^2$) ligt aan de Matthijs Vermeulenstraat, circa 650 meter ten oosten van de kern van Amersfoort. Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 32 B (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 156.065$, $Y = 463.110$. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een MBO school. De school heeft drie verdiepingen en een plat dak, er zijn geen kelders of zolders aanwezig. Om het schoolgebouw is een schoolplein met fietsenstalling gelegen. Aan de noordzijde van het schoolplein staat een voormalig noodlokaal. Ten zuiden van de onderzoekslocatie ligt de Matthijs Vermeulenstraat.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens drie appartementencomplexen en parkeervoorzieningen te realiseren op de onderzoekslocatie. Hiervoor zal de bestaande bebouwing worden gesloopt en het aanwezige groen worden verwijderd.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

De conclusie van de rapportage quickscan flora en fauna (6481.002) met betrekking tot vleermuizen luidt als volgt:

Het schoolgebouw op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De sloop van de bebouwing zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, diersoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

Gelet op de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor vleermuizen, zal aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn om de daadwerkelijke functie van het gebied voor vleermuizen te kunnen vaststellen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn. De vleermuissoort die onderzocht dient te worden is de gewone dwergvleermuis. Een dergelijk aanvullend onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisonderzoek (Netwerk Groene Bureaus, 2017). Dit houdt in dat afhankelijk van de potentiële functies er in de periode april tot en met september een aantal veldbezoeken uitgevoerd dient te worden. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel I. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffingsaanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren
	jaarrond beschermd	nee	nee	nee	nee	-
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	ja	ja	mogelijk	geschikte luchtsponw die toegankelijk is door open stootvoegen.
	foerageergebied	nee	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	nee	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		minimaal	mogelijk	nee	nee	redelijkerwijs zijn er geen maatregelen te treffen.
Overige soorten		nee	nee	nee	nee	-
Gebiedsbescherming						
		Gebied aanwezig	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000		18 km	nee	nee	nee	-
Natuurnetwerk Nederland		1 km	nee	nee	nee	-
Houtopstanden		nee	nee	nee	nee	-

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor het onderzoek naar *vleermuizen* zijn in de periode half april tot oktober in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren en/of ochtenduren worden uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/baltsplaats voor de gewone dwergvleermuis. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functie noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

Het totaal aantal uitgevoerde veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van twee waarnemers per veldronde. Verwacht wordt dat met vijf bezoeken omtrent deze soortgroep voldoende zekerheid is verkregen over de functie van de onderzoekslocatie.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

Overzicht veldbezoeken

Gedurende het onderzoek zijn meerdere veldbezoeken uitgevoerd. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de data waarop de veldbezoeken zijn uitgevoerd.

Tabel I. Onderzoeksinspanning per soortgroep

	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september
vleermuizen	-		1 x ochtend*	2 x avond*		-	2 x avond	
tijdstip			30 april 2019	27 mei 2019, 25 juni 2019			2 september 2019, 24 september 2019	
datum			zomerverblijf	kraamverblijf			paar/baltsverblijf	
functie								

* het veldwerk wordt door twee personen uitgevoerd.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van de gewone dwergvleermuis gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 10 °C. De windsnelheid lag beneden de 5 Bft (zie tabel II). en er was geen sprake van neerslag. Tussen de twee kraambezoeken zaten 28 dagen in plaats van de geadviseerde 30 dagen. Dit is echt niet van invloed geweest op de resultaten aangezien de weer- en waarneemomstandigheden optimaal waren te noemen en het verschil slechts twee dagen betreft. Dit is niet van invloed geweest op de resultaten van het onderzoek.

Tabel II. *Omstandigheden aanvullende onderzoeken gewone dwergvleermuis*

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
30 april 2019	4:10 - 6:10	10 °C	Bewolkt, wind: 3 Bft
27 mei 2019	21:30 - 23:30	18 °C	Half bewolkt, wind: 1 Bft
25 juni 2019	21:55 - 00:00	24 °C	Gedeeltelijk bewolkt, wind: 2 Bft
2 september 2019	21:25 - 23:30	14 °C	Overwegend bewolkt, wind: 1 Bft
24 september 2019	22:30 - 00:00	14 °C	Bewolkt

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

Vleermuizen

De onderzoekslocatie is op 30 april, 27 mei, 25 juni, 2 september en 24 september 2019 onderzocht op de aanwezigheid van de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/baltsplaats voor de gewone dwergvleermuis. Tijdens alle veldbezoeken zijn in de omgeving van de onderzoekslocatie vleermuizen waargenomen, zie tabel III. Baltslocaties van de gewone dwergvleermuis zijn weergegeven in figuur 2. Ondanks de continue aanwezigheid van vleermuizen in de directe omgeving van de onderzoekslocatie zijn er op de onderzoekslocatie zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. tijdens geen van de veldbezoeken zijn in- of uitvliegende vleermuizen aangetroffen. De waargenomen passerende en foeragerende vleermuizen kwamen elders uit de omgeving. de baltsende vleermuizen hadden geen binding met de ol maar met de woningen ten zuiden en zuidwesten van de ol, waardoor een paar/baltsverblijfplaats op de ol kan worden uitgesloten. Op basis van deze gegevens kan worden geconcludeerd dat de onderzoekslocatie geen functie biedt voor de gewone dwergvleermuis.

Tabel III. Resultaten aanvullende onderzoeken gewone dwergvleermuis

Datum	Resultaten
30 april 2019	geen vleermuizen op onderzoekslocatie, twee foeragerende gewone dwergvleermuizen in de omgeving
27 mei 2019	geen vleermuizen op de onderzoekslocatie, wel foeragerende gewone dwergvleermuizen boven het naastgelegen speelveld en een overvliegende laatvlieger
25 juni 2019	geen vleermuizen op onderzoekslocatie, in de omgeving drie laatvliegers en twee gewone dwergvleermuizen foeragerend, één rosse vleermuis overvliegend
2 september 2019	geen vleermuizen op onderzoekslocatie, drie baltsende gewone dwergvleermuizen in de omgeving
24 september 2019	geen vleermuizen op onderzoekslocatie, twee baltsende gewone dwergvleermuizen in de omgeving

Figuur 2. Waarnemingen van baltsende gewone dwergvleermuizen (rode vierkanten) op basis van inventarisatie in het seizoen 2019.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Wet natuurbescherming ondergebracht in artikel 3.5. De verboden handelingen die van toepassing zijn op de vleermuizen betreffen het opzettelijk verstoren, doden of vangen van de dieren en het beschadigen of vernielen van de rust- en voortplantingsplaatsen.

Uit de uitgevoerde onderzoeken is gebleken dat de onderzoekslocatie geen verblijfsfuncties biedt voor de gewone dwergvleermuis. Hieruit kan met voldoende zekerheid worden geconcludeerd dat de voorgenomen werkzaamheden geen verstoring van individuen of verblijfsplaatsen van de gewone dwergvleermuis zal veroorzaken. Er is geen ontheffing op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming nodig voor de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Bouw en Aannemingsbedrijf Schoonderbeek een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Matthijs Vermeulenstraat te Amersfoort.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens drie appartementencomplexen en parkeervoorzieningen te realiseren op de onderzoekslocatie. Hiervoor zal de bestaande bebouwing worden gesloopt en het aanwezige groen worden verwijderd.

Functie onderzoekslocatie voor vleermuizen

De onderzoekslocatie is op vijf verschillende momenten onderzocht op verblijfsfuncties van de gewone dwergvleermuis. Hieruit is gebleken dat de onderzoekslocatie geen verblijfsfuncties van de gewone dwergvleermuis bevat.

Conclusie

Uit de verrichte onderzoeken op de onderzoekslocatie is gebleken dat de onderzoekslocatie geen vaste rust- en voortplantingsplaatsen biedt voor de gewone dwergvleermuis. De voorgenomen werkzaamheden zullen geen overtreding van de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming veroorzaken.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kun oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

